

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2020 – 2021

Limba și literatura maghiară maternă

Testul 5

Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă zece puncte din oficiu.
Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Az 1400-as évek elejére olyan igény merült fel Európában, ami korábban nem volt: megnőtt a könyvek iránti érdeklődés. A kontinens sok részén, Franciaországtól a németalföldi területeken át Itáliáig sokan gondolkodtak a könyvhiány megoldásán, vagyis azon, hogy hogyan is lehetne gyorsabban és olcsóbban könyveket készíteni. A „győztes” végül Gutenberg lett. [...]

Korábban a kódexeket (pl. Gesta Hungarorum, Képes Krónika stb.) papírra írták, díszítették, majd kézzel lemásolták, ferdítették, fordították. Gutenberg arra jött rá, hogy ha képes lenne fémből betűket és alakzatokat előállítani, akkor azokat többször is fel lehetne használni, csak annyi volna a dolguk, hogy elkészítsék az oldal „inverzét” fémből, a betűket bekenjék festékekkel, és papírra vagy pergamenre nyomják - máris kész egy oldal! A valóságban persze ennél bonyolultabb volt a dolog, mert rengeteg munkába és időbe, anyagi erőforrásba telt, amíg képesek voltak egy kézzel másolt kódex szintjére emelni a nyomtatási színvonalát. Gutenberg 20-30 éven át kísérletezett, amíg végül megjelent a 42 soros Bibliája. Miután Strasbourgból hazatért szülővárosába, Mainzba, egy tehetősebb polgár, Johann Fust támogatásával és egy Párizsban tanult írnok, Peter Schöffer segítségével belevágott a munkába. Eljárásuk során a legfinomabb pergament használták, és a nyomtatásra is nagyon odafigyeltek, így a 42 soros Biblia tökéletesen képes bemutatni az akkori északnémet betűtípusokat. Fáradozásuk nem volt hiábavaló: Gutenberg neve és találmánya a könyv sikerének köszönhetően fennmaradt, és egy művészettörténész azt mondta, hogy ez az egyetlen művészeti ág, ahol ismeretlen a fejlődés. Az első nyomtatott könyv minden utódjánál jobb.

Az első köteteket 1454-ben a frankfurti vásáron árulták, elég drága ingóság volt, de nagyon hamar elfogyott, a találmány pedig igazi szenzációvá vált. A 42 soros Biblia és a könyvnyomtatási eljárás gyorsan elterjedt egész Európában, nevét pedig értelemszerűen onnan kapta, hogy egy oldalra 42 sor került, és két hasámban szedték. Az első kiadás nagyjából 180 példányban készült el, ebből 50 a mai napig megmaradt, a lelkes könyvgyűjtők nagy öröme.

A kulturpara.blog.hu cikke alapján

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A.

1. Hogyan készültek a kódexek?

5 pont

2. Hány éven keresztül kísérletezett Gutenberg a könyvnyomtatással? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. 20-30 éven keresztül
- b. 42 éven keresztül
- c. 54 éven keresztül
- d. 20 éven keresztül

Helyes válasz betűjele: ____

5 pont

3. Milyen viszonyban van az alábbi két kijelentés? Írd a helyes válasz betűjelét a köztük levő vonalra!

1. A „győztes”
végül Gutenberg
lett.

2. Gutenberg neve és
találmánya a könyv sikerének
köszönhetően fennmaradt.

- a. A két mondat kizárja egymást.
b. A 2. mondat magyarázza az 1. mondatot.
c. A két mondat nem függ össze.
d. Az 1. mondat igaz, a 2. mondat hamis.

5 pont

4. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

Kijelentés	Igaz	Hamis
1. A 42 soros Biblia nyomtatása során a legfinomabb pergament használták.		
2. Az első kiadásnak még nem sikerül tökéletesen bemutatni az akkori északnémet betűtípusokat.		
3. A nyomtatási eljárás lassan terjedt el Európában.		
4. A 42 soros Biblia onnan kapta a nevét, hogy összesen 42 sorból állt.		

4 pont

5. Társítsd a következő helyneveket a hozzájuk köthető eseményekkel! Írd a helyes válasz betűjelét a táblázat üres rovatába!

1. Itália	a. Itt tartották a vásárt 1454-ben, ahol az első nyomtatott köteteket árusították.
2. Strasbourg	b. Itt tanult Peter Schöffer írnok, Gutenberg segédje.
3. Mainz	c. Itt született Gutenberg, és ide tért vissza, hogy megvalósítsa az elképzelését.
4. Frankfurt	d. Franciaország és a németalföldi területek mellett itt is gondolkodtak a gyors könyvkészítés lehetőségein.
5. Párizs	e. Innen tért haza Gutenberg, hogy belevágjon a nyomtatásba.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

5 pont

6. Ha bekerülnél Gutenberg nyomdájába, és neked kellene egy oldalt nyomtatni, mit tennél? Hogyan használnád fel Gutenberg nyomtatási technikáját? Válaszodat 3-4 mondatban fogalmazd meg a szövegből vett információk alapján!

6 pont

B.

1. Az „Az első kinyomtatott könyv minden utódjánál jobb.” kijelentés

- a. ... tényközlő (ellenőrizhető igazságtartalmú) mondat.
- b. ... véleményt kifejtő (személyes meglátást, érzelmet, élményt közvetítő) mondat.

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

2.

papírzacskó = papírból készült zacskó
papírméret = a papír mérete
papírmunka = papíron/ papírokkal végzett munka

A megadott *papír*- előtagú összetételekhez írt magyarázó szókapcsolatok mintájára magyarázd a *könyvhöz* kapcsolódó szövegbeli összetett szavakat!

könyvhiány = _____
könyvnyomtatás = _____
könyvgyűjtő = _____

6 pont

3. Írd be az ábra megfelelő dobozaiba az alábbi listán szereplő szavakat, kifejezéseket!

- ✓ *nyomtatott könyv*
- ✓ *Képes Krónika*
- ✓ *Könyv*
- ✓ *Kódex*
- ✓ *42 soros Biblia*
- ✓ *Gesta Hungarorum*

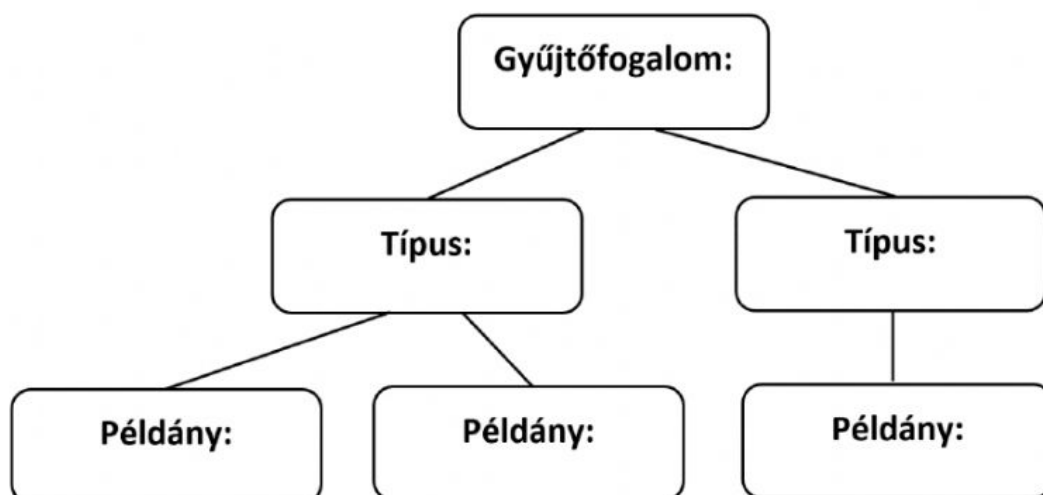
A felső dobozba írd be a gyűjtőnevet, vagyis azt a szót, amely alá az összes többi megadott szó besorolható!

A következő szintre a típust jelölő szavak kerüljenek!

A legalsó szinten illeszd be az egyes típusok egyedi példányainak neveit!

6 pont

4. Az következő mondatok hangsúly szempontjából semlegesek, vagyis a mondathangsúly az állítmányra esik bennük:

Gutenberg Peter Schöffer segédletével **+belevágott** a munkába.
Gutenberg neve és találmánya a könyv sikerének köszönhetően **+fennmaradt**.

Az alábbi mondatokban viszont valamelyik szereplő vagy körülmény jelentőségét úgy emeljük ki, hogy nagyobb nyomatékkal ejtjük. Húzd alá ezeket a hangsúlyozással kiemelt szerkezeteket a mondatokban!

Gutenberg Peter Schöffer segédletével vágott bele a munkába.
Gutenberg neve és találmánya a könyv sikerének köszönhetően maradt fenn.

4 pont

5. A következő táblázatban kiemelt szavak múlt idejű igék és melléknévi igenevek is lehetnek. Alkoss egy-egy mondatot a szavak másik jelentésével! Válaszaidat írd a táblázat megfelelő rovatába!

Múlt idejű igék	Melléknévi igenevek
	A valóságban persze ennél bonyolultabb volt a dolog, mert rengeteg munkába és időbe, anyagi erőforrásba telt, amíg képesek voltak egy kézzel másolt kódex szintjére emelni a nyomtatási színvonalát.
	Az első kinyomtatott könyv minden utódjánál jobb.
Gutenberg neve és találmánya a könyv sikerének köszönhetően fennmaradt .	
A 42 soros Biblia és a könyvnyomtatási eljárás gyorsan elterjedt egész Európában.	
Az első kiadás nagyjából 180 példányban készült el.	

5 pont

6. Fogalmazz meg 5 kérdést Gutenbergnek a könyvnyomtatás feltalálásával kapcsolatban! Figyelj a nyelvi illemtan előírásaira!

5 pont

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Mikor kisdeák koromban az első bizonyítványt hazavittem, az édesapám örömeiben olyan barackot nyomott a fejemre, hogy csak úgy ropogott. [...] Azzal megfogta a kezemet, és bevezetett a tisztaszobába. [...] Volt ott könyv jó nyalábbal, ócskább, újabb, vékonyabb, vastagabb, cifrább, szegényesebb.

– Válassz egyet magadnak – biztatott édesapám –, de csak okosan avval a kis ésszel.

Biz én nem okosan választottam. Azt kaptam föl, amelyiknek legszebb volt a táblája. Csupa virág meg csupa pillangó. Valami virágkereskedésnek az árjegyzéke volt.

– No, ezt szépen kiválasztottad – nevetett édesapám. – Meglátom, mire mégy vele.

Megbirkóztam én azzal is, ha egy hónapig tartott is. De akkorra olyan virágtudós lettem, hogy apámuram elbámult bele.

– Ezt már szeretem – veregette meg a vállamat. – Jóra való méhecske a gyimgyomban is megtalálja a mézet. Hanem most majd én választok neked könyvet, olyant, amelyik csupa lépes méz lesz.

Verseskönyv volt az, tele nekem való versekkel, harmatosakkal, mint a hajnalkavirág, csengőbongókkal, mint a reggeli harangszó. Estélig átsuhantam fölöttük, mint a fecske a víz fölött. Hanem az édesapám nem dicsért meg a nagy sietségért. Inkább megcsóválta a fejét.

– Nem jól van ez így, fiamuram. Nem fecske módra kell átsurranni a könyvön. Meg is kell abban merülni. Addig olvasgattam aztán a verseskönyvem, hogy utoljára kívülről tudtam az egészet. Nem is tudott az iskolában senki annyi verset, mint én. Kaptam is a második esztendő végén annyi jutalomkönyvet, hogy alig bírtam haza. [...]

Mire nagyobbacska deák lettem, tetejétől aljáig megtelt a fazekaspolc, de biz én minden tizedik könyvemről se tudtam volna megmondani, mi van benne. Volt olyan is, amit ki se nyitottam még, de a címét sorban el tudtam fűjni valamennyinek. Egyszer, ahogy a könyveimet porolgotam, odajön hozzám az édesapám, és azt kérdezi: hány könyvem van már?

– Egy híján száz – feleltem büszkén.

– No, ehol a századik – húzott elő a hóna alól édesapám egy takaros kis könyvet. – Éppen most hozta haza a könyvkötő. Fekete bőrkötésű, aranymetszésű könyvecske volt, szemüveges bagoly volt rányomva a táblájára, a bagoly papírtekerccset tartott a csőre közt, s arra volt írva a könyv címe: Okos könyv.

– Ez lesz a legszebb könyvem – tettem volna be a helyére a könyvet, de apám megfogta a kezemet.

– Szeretném, ha el is olvasnád. Én írtam, ami benne van, te majd folytathatod.

– Apám írta? - nyitottam föl megzavarodva a könyvet. Üres volt az egész, mint valami notesz.

Csak az első lapjára volt ráírva az édesapám szép, öreges betűivel ez az egy sor: „Sose kívánj több földet, mint amennyit meg bírsz szántani.” Azóta sohase tettem be a könyvtáramba könyvet olvasatlan. Az Okos könyvbe azonban jegyeztem már egyet-mást magam is azóta, de az édesapáménál okosabb tanácsot egyet se.

(Móra Ferenc: A századik könyv)

Válaszolj a következő kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Kinek a nézőpontja érvényesül a novellában? Indokold válaszod a szövegből vett két példa kiemelésével!

4 pont

2. Mutasd be a novella szereplői közti viszonyt 3-4 mondatban!

5 pont

„Csak az első lapjára volt ráírva az édesapám szép, öreges betűivel ez az egy sor: »Sose kívánj több földet, mint amennyit meg bírsz szántani.«”!

- Miért kaphatta a kisfiú ezt a könyvet az édesapától?
- Mire utal az apa metaforikus kijelentése?

[illegible]

4. Írj 10–15 mondatos naplóbejegyzést az *Okos könyv*be a kisiú nevében egy tanulságos esemény vagy olvasmány kapcsán!

[illegible]